

Nöykkiönlaakson koulun ops 11.2.2021

Tämä asiakirja sisältää koulun omat OPS-tarkennukset. Koulun koko OPS-dokumentaatio löytyy osoitteesta

---

1. PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN MERKITYS JA LAADINTA

1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

2. PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

2.1 Opetuksen järjestämistä ohjaavat velvoitteet

2.2 Perusopetuksen arvoperusta

Kouluissa toimitaan perusopetuksen arvoperustan ja Espoon arvojen mukaisesti. Kouluissa perehdytään yhteiseen arvoperustaan henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa sekä mietitään, mitä yllä mainitut arvot koulun toiminnassa tarkoittavat.

Miten perusopetuksen arvoperusta ja Espoon yhteiset arvot näkyvät koulun arjessa?

Miten oppilaat ja huoltajat otetaan mukaan arvojen toteuttamisen suunnitteluun?

Espoo on oikeudenmukainen:

Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Ihmisyys, sivistys, tasa-arvo ja demokratia

Koulumme opetus nojaa Espoon arvoihin. Jokainen oppilas on perheineen yhdenvertainen, ja päivittäinen kohtaaminen oppilaiden ja huoltajien kanssa on arvostavaa. Korostamme oikeudenmukaisuuden toteutumista koulun arjessa.

Opetuksemme ja kasvatuksemme keskiössä ovat laadukas perusopetus, oppilaan positiivisen minäkuvan löytäminen ja sosiaalisten taitojen harjoittelu turvallisessa ympäristössä. Koulun aikuiset toimivat tärkeänä esimerkkinä lapsille.

Lähtökohtanamme on kannustava ja hyväksyvä ilmapiiri. Arvostamme omaa kulttuuriamme, joka näkyy muun muassa vahvana juhlaperinteenä. Ohjaamme myös tutustumaan muihin kulttuureihin tavoitteenamme luoda positiivisia kokemuksia eri kulttuureista ja erilaisuudesta ja siten kehittää avointa ja kansainvälistä ajattelua.

Espoo on vastuullinen edelläkävijä:

Kestävän elämäntavan välttämättömyys

Korostamme koulussamme jokaisen oppilaan omaa vastuuta niin koulutyössä, toisten huomioimisessa kuin yhteisten tilojen ja välineiden arvostamisessa. Tietoteknisiä laitteita pyritään käyttämään monipuolisesti. Hyödynnämme teknologiaa opetuksessa ajan kuvan mukaisesti. Lisäksi käytämme opetuksessa monipuolisia työtapoja, autamme oppilaita tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja löytämään itselleen sopivia oppimistyylejä.

Erikoisuutenamme on lukujärjestykseen sidottu pajatyöskentely, jossa toteutamme oppimiskokonaisuuksia seuraten laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä koulun omaa tapahtumaperinnettä. Aiheet liittyvät esimerkiksi luontoon, ekologisuuteen, teknologiaan ja hyvinvointiin. Pajoissa oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia valita toimintansa omien vahvuuksiensa mukaan sekä löytää uusia vahvuuksia itsestään. Oppilaat osallistuvat pajojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Espoo on asukas- ja asiakaslähtöinen:

Oppilaan ainutlaatuisuus ja oikeus hyvään opetukseen

Painotamme koulussamme hyvää perusopetusta ja sosiaalisten taitojen oppimista. Kannustamme ja tuemme oppilaita sekä arvostamme lasten ainutlaatuisuutta muun muassa tarjoamalla erilaisia oppimiskokemuksia ja tapoja työskennellä. Otamme jokaisen oppilaan huomioon yksilönä. Oppilaiden näkemykset huomioidaan, ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa oman luokan ja koko koulun toimintakulttuuriin. Annamme oppilaille monipuolisia vastuutehtäviä, jotka ovat tärkeä osa koulun arkea.

Yhteistyö ja vuorovaikutus kodin ja koulun välillä on erittäin tärkeää. Huoltajat pääsevät vaikuttamaan yhteisiin asioihin muun muassa vanhempaintapaamisissa ja vanhempainilloissa. Vanhempainyhdistys toimii aktiivisesti ja tukee näin koulumme toimintaa.

Koulumme tekee tiivistä yhteistyötä lähialueen toimijoiden ja yritysten kanssa.

2.3 Oppimiskäsitys

Vuorovaikutuksessa pyritään positiiviseen kanssakäymiseen.

Koulussamme on monia arjen käytäntöjä, jotka tukevat positiivista kasvatusta ja opetusta. Henkilökunnan vahvuuksia arvostetaan ja toimintaa suunnitellaan niiden mukaan. Henkilökunta on koulutusmyönteistä ja sitoutunutta.

Koulussamme on monipuolista toimintaa, joka osallistaa oppilaita ja tuo heidän vahvuutensa esiin. Oppilaat pääsevät suunnittelemaan koulun toimintaa esimerkiksi oppilaskunnassa sekä välituntitoiminnan ja tapahtumien suunnittelussa, ja he pääsevät vaikuttamaan myös opiskeluun luokissa. Luokissa käytetään monipuolisia opetusmenetelmiä ja työskentelymuotoja.

Positiivista pedagogiikkaa tukevia toimintatapoja koulussamme ovat muun muassa Arvokas-tunnit, joissa harjoitellaan sosiaalisia taitoja ja tunnetaitoja. Nivelvaiheessa opetetaan opiskelutaitoja ja ohjataan oppilaita löytämään itselle sopivia opiskelutapoja. Opetusta eriytetään tarpeiden ja kiinnostusten mukaan. Kehut ja kannustus kuuluvat kaikkeen opiskeluun. Myös yhteistyössä vanhempien kanssa pyritään arvostamaan ja kunnioittamaan yhteistyöhön.

2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

3. LUKU - PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

3.1 Perusopetuksen tehtävä

3.2 Opetuksen ja kasvatuksen valtakunnalliset tavoitteet

3.3 Tavoitteena laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet otetaan huomioon luokka-asteiden pedagogisissa tiimeissä opetusta suunniteltaessa. Suunnittelussa osallistetaan oppilaita muun muassa pedagogisiin keskusteluihin, oppilaskyselyihin ja ideoimalla yhdessä. Laaja-alaisen osaamisen toteutumista arvioidaan suunnitteluun osallistuneiden kesken. Suunnittelussa huomioidaan myös yhteys aineenopettajiin.

Laaja-alaisen osaamisen aihealueita toteutetaan koulun toiminnassa käyttäen monipuolisia työtapoja ja opetusmenetelmiä.

1. Ajattelun ja oppimaan oppimisen osa-alue otetaan huomioon jatkuvasti kaikissa oppimisen prosesseissa.
- 2.-3. Laaja-alaisen osaamisen aihealueet näkyvät muun muassa koulun toimintakulttuurissa ja erilaisissa teemapäivissä, esimerkiksi kulttuureihin ja hyvinvointiin liittyen. Oppilaita kannustetaan ilmaisemaan itseään useissa arjen tilanteissa ja eri oppiaineissa sekä harjoitellaan vuorovaikutustaitoja.
4. Monilukutaitoa kehitetään tuottaen ja tulkiten erilaisia tekstejä sekä kuvallista materiaalia painetussa ja digitaalisessa muodossa. Monilukutaidon myötä tuetaan oppilaiden kriittistä ajattelua.
5. Henkilökuntaamme koulutetaan säännöllisesti tvt-taidoissa. Luokissa tvt-taitoja ylläpidetään ja kehitetään eri oppiaineissa. Jokaiselle luokka-asteelle on laadittu omat tvt-sisällöt.
6. Kuudesluokkalaiset ovat yleensä osallistuneet Yrityskylä-projektiin ja tutustuneet näin työelämään. Yrittäminen kuuluu myös 6. luokkien yhteiskuntaopin sisältöön ja kuuluu koulumme valinnaisaineisiin.
7. Oppilaita osallistetaan muun muassa erilaisissa vastuutehtävissä sekä oppilaskunnan, ruokaraadin ja kummitoiminnan muodossa ja opitaan samalla vaikuttamista. Kestävä kehitys huomioidaan luokissa muun muassa kierrättäen ja tuhlausta välttäen.

Sosiaalisten taitojen vahvistaminen

Perusopetuksen tehtävää täydentävät, koulun omaleimaisuutta ilmentävät näkökohdat

Koulussa toteutetaan Arvokas-ohjelmaa, joilla vahvistetaan oppilaiden sosiaalisia taitoja ja puututaan kiusaamiseen. Kiusaamistapaamisia selvittää myös erillinen tiimi. Ryhmässä toimimista ja kaveritaitoja harjoitellaan jokapäiväisessä vuorovaikutuksessa. Tarvittaessa oppilaiden on mahdollisuus osallistua Tasku-tunneille, joilla harjoitellaan sosiaalisia taitoja pienessä ryhmässä.

Ryhmäytyks on tärkeä osa luokkien arkea. Oppitunneilla työskennellään vaihtuvissa ryhmäkokoontumissa erilaisia työtapoja käyttäen. Monipuoliseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen pyritään esimerkiksi luokkarajat ylittävien projektien muodossa. Isommat oppilaat toimivat kummeina ja leikittävät pienempiä oppilaita. Koulussa tarjotaan mahdollisuuksia esiintymiseen ja omien vahvuuksien esillä pitämiseen. Koulun aikuisyhteisön hyvä yhteistyö toimii mallina oppilaille.

Sosiaalisten taitojen ja tunnetaitojen harjoitteluun käytetään Arvokas-ohjelman lisäksi muun muassa Hyvää mieltä -materiaalia.

Oppilaat pääsevät vaikuttamaan koulun arkeen erilaisissa vastuutehtävissä, oppilaskunnassa ja ruokaraadissa. Luokat tekevät yhteistyötä muodostamisissaan soluissa turvallisuuden ja viihtyvyyden ylläpitämiseksi.

3.4 Paikallisesti päätettävät asiat

4. LUKU - YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

4.1 Toimintakulttuurin merkitys ja kehittäminen

Huoltajat osallistuvat koulun toimintakulttuurin kehittämiseen esimerkiksi osallistavissa vanhempainilloissa ja yhteistyössä yhteisöllisen oppilashuollon kanssa ajankohtaisten teemojen parissa. Yhteisessä keskustelussa voidaan hyödyntää myös sähköisiä ympäristöjä. Kodin ja koulun yhteistyö tiivistyy aktiivisen vanhempainyhdistyksen järjestämässä yhteisissä tapahtumissa. Oppilasta ja huoltajia kuullaan rakentavassa vuorovaikutuksessa myös säännöllisissä arviointikeskusteluissa sekä tarvittaessa muissa tapaamisissa vanhempien kanssa.

Oppilaat osallistuvat toimintakulttuurin kehittämiseen luokan ja koulu yhteisön tasolla. Koulun kehittämiseen liittyvät aiheet viedään luokkiin oppilaiden kanssa keskusteltavaksi ja heidän mielipiteensä otetaan huomioon. Oppilailta kerätään tietoa ja ideoita koulun kehittämiskohteisiin liittyen. Oppilaskunnan hallitus suunnittelee ja toteuttaa koulun toimintaa aktiivisesti ja osallistaa myös muita oppilaita.

Henkilökunta keskustelee koulun toimintakulttuuriin liittyvistä asioista yhteisissä kokouksissa ja pienemmissä tiimeissä. Ennen päätösten tekemistä koulun johtoryhmä tuo yhteiset asiat henkilökunnan käsiteltäviksi.

Koulumme tekee yhteistyötä useiden lähialueen toimijoiden kanssa. Hyödynnämme läheisen kirjaston tarjoamaa toimintaa monipuolisesti joka luokka-asteella. Yhteistyö seurakunnan kanssa on tiivistä. Otamme mielellämme vierailijoita ja esiintyjä mukaan koulun toimintaan. Kansainvälisyyttä kouluumme tuovat ajoittain vierailijat muista kulttuureista. Teemme yhteistyötä viereisen yläkoulun kanssa.

Johtokunnan teksti:

Nöykkiönlaakson koulussa oppilaat ja huoltajat osallistuvat arvojen toteutukseen, suunnitteluun, toimintakulttuurin kehittämiseen ja kodin ja koulun yhteistyön kehittämiseen ja arviointiin:

- oman lapsen ja opettajien yhteydenpidon kautta
- Wilmassa käytävä vuoropuhelu
- vanhempaintapaamiset
- vanhempainilloissa
- koko koulun yhteisissä teemapäivissä ja seminaareissa sekä asiantuntijaluentojen yhteydessä.

4.2 Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet

Koulumme aikuiset toimivat hyvien vuorovaikutustapojen mukaisesti esimerkkeinä arvostavasta kohtaamisesta. Luokissa harjoitellaan säännöllisesti vuorovaikutustaitoja ja opetellaan ottamaan muut huomioon ja suhtautumaan toisiin kunnioittavasti. Kaikki koulun aikuiset havainnoivat oppilaiden välistä kanssakäymistä ja puuttuvat matalalla kynnyksellä, kun herää huoli oppilaan hyvinvoinnista tai ryhmän toimivuudesta. Koulun yhteiset säännöt luovat pohjan tasapuoliselle kohtelulle ja turvalliselle ilmapiirille. Kiusaamista ei hyväksytä.

4.2.1 Oppiva yhteisö toimintakulttuurin ytimenä

Kaikilla on yhteinen vastuu kehittämisestä: yhdessä sovitut kehittämisen tavoitteet ja vuosittaiset painopistealueet lukuvuosisuunnitelmassa. Johtajuutta jaetaan työyhteisössä rehtorin, johtoryhmäläisten, pedagogisten tiimien ja opettajien välillä.

Osaamista ja ammattitaitoa ylläpidetään ja kartutetaan. Muistetaan osaamisen laaja-alainen jakaminen yhteisössä. (Kehittämishankkeet ja projektit)

4.2.2 Hyvinvointi ja turvallinen arki

Oppilashuollollista työtä tekevät kaikki yhteisön aikuiset.

Hyvinvointia ja turvallista arkea vahvistavat yhteisöllinen ja yksilöllinen oppilashuolto, joissa koulun erityisasiantuntijat sekä koulun ulkopuoliset asiantuntija- ja yhteistyöverkostot ovat apuna (esim. varhaiskasvatus, nuorisotoimi, seurakunta, harrastustoiminta, iltapäiväkerhotoiminta ja kirjasto).

Yhteisön ja oppilaiden hyvinvointia tuetaan hyvinvoinnin arvioinneilla ja interventioilla.

Yhteisössä on selkeät yhteiset säännöt ja seuraamukset. Siellä tiedostetaan, miten koulun hyvää arkea vahvistetaan, kuten kiusaamisen ehkäisy ja -puuttumismallilla, Arvokas- ja Hyvää mieltä -ohjelmilla, positiivisella pedagogiikalla ja vahvuuksiin keskittymisellä, arvostavalla kohtaamisella sekä Liikkuva koulu -ohjelmalla.

4.2.3 Vuorovaikutus ja monipuolinen työskentely

Koulumme aikuiset toimivat hyvien vuorovaikutustapojen mukaisesti esimerkkeinä arvostavasta kohtaamisesta. Luokissa harjoitellaan säännöllisesti vuorovaikutustaitoja, huolehditaan ryhmäytymisestä ja opetellaan ottamaan muut huomioon ja suhtautumaan toisiin kunnioittavasti. Kaikki koulun aikuiset havainnoivat oppilaiden välistä kanssakäymistä ja puuttuvat matalalla kynnyksellä, kun herää huoli oppilaan hyvinvoinnista tai ryhmän toimivuudesta. Koulun yhteiset säännöt luovat pohjan tasapuoliselle kohtelulle ja turvalliseen ilmapiiriin. Kiusaamista ei hyväksytä.

Oppimisympäristö luo mahdollisuuden monipuoliselle pedagogiikalle ja eriyttämiselle.

Monipuolista työskentelyä tukee myös tiimiyhteistyö, samanaikais- ja yhteisopettajuus, opettajien yhteissuunnittelu ja -toiminta.

4.2.4 Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Kulttuurien ja kielten moninaisuus yhteisössä on rikkaus.

Espoon ja Espoonlahden alueella on oma kulttuurinsa, historiansa, perinteensä ja kielensä.

Kulttuurit ja kielet näkyvät koulun arjessa kotikansainvälisyytenä ja ohjeiden ja tervehdysten muodossa eri kielillä sekä globaalikasvatuksena.

Aikuiset toteuttavat kielitietoista opettamista, jossa huomioidaan monikanavaisuus, selkeys ja yksinkertaistaminen.

4.2.5. Osallisuus ja demokraattinen toiminta

Yhteisöllistä koheesiota vahvistetaan yhteisillä tapahtumilla ja tilaisuuksilla.

Huoltajat, oppilaat ja henkilöstö ovat osallisina koulun toimintaa arvioitaessa ja kehitettäessä. Tärkeässä roolissa ovat vanhempainyhdistys, koulun johtokunta ja oppilaskunta.

Yhteisöä luodaan yhdessä ja yksilöinä; jokainen tuntee itsensä arvokkaaksi yhteisön jäseneksi, jolla on mahdollisuus vaikuttaa yhteisön asioihin ja toimintaan.

4.2.6. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo

Jokaisella yhteisön jäsenellä on yhdenvertainen mahdollisuus toimia yhteisön jäsenenä ja tehdä työtään omien edellytystensä mukaisesti.

Kaikkia kohdellaan tasavertaisesti sukupuoleen, uskontoon, terveyteen tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin katsomatta.

4.2.7. Vastuu ympäristöstä ja kestävään tulevaisuuteen suuntautuminen

Koulussamme keskitytään ruokahävikin vähentämiseen ja kiinnitetään huomiota sähkönkäyttöön ja paperinkulutukseen.

Luontosuhde ja ympäristötietoisuus näkyvät esimerkiksi valinnaiskursseissa ja Arvokas-ohjelmassa.

Koulun omia kestävä kehityksen toimenpiteitä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan oppilaista lähtevien teemojen innoittamina.

4.3 Oppimisympäristöt ja työtavat

Koulumme sijaitsee pientaloalueella. Lähipiirissä toimivat myös Nöykkiön päiväkotia, yläkoulu, kirjasto, nuorisotila sekä lähipalvelukeskus, jossa on hammas- ja terveydenhoito. Ympäröivä luonto toimii oppimis-, virkistys- ja leikkiympäristönä. Oppimisympäristönä toimii myös koulun piha, jossa oppilaat voivat leikkiä kiipeilytelineissä ja pihaleikkivälineillä sekä harrastaa liikuntaa oman koulun urheilukentällä. Hyvät liikenneyhteydet mahdollistavat muun lähiympäristön hyödyntämisen opiskelussa. Iloa ja yhdessä tekemistä tukevat retket ja leirikoulut.

Koulumme on esteettisesti miellyttävä ja muunneltavissa erilaiseen toimintaan. Luokat sijaitsevat viidessä solussa, joissa kussakin on kolmesta viiteen luokkatilaa. Lisäksi on katsomoksi ja esitystilaksi muunneltavissa oleva liikuntasali, teknisen ja tekstiilityön luokat, erityisopetuksen ja oppilashuollon tilat sekä oppilasruokala Päivänsäde. Koulukirjasto on oppilaiden käytössä oppituntien aikana opettajien johdolla. Koulussa on useampia yhteisiä ryhmätyötiloja, joissa oppilaat voivat työskennellä luokan ulkopuolella.

Viihtyisyyttä ympäristöön tuovat taideteokset, tekstiilit ja sohvut. Oppilaiden töitä arvostetaan ja niitä on säännöllisesti esillä. Koulumme on sekä fyysisesti että psyykkisesti turvallinen ja viihtyisä oppimisympäristö, mikä tukee oppilaiden hyvinvointia ja oppimista.

Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja ja huomioidaan teknologian tuomat mahdollisuudet. Käytämme monipuolisesti erilaisia työtapoja oppimistilanteista ja oppilaiden ikäkaudesta riippuen. Vaihtelevia työtapoja käyttäen kehitämme oppimis-, työskentely- ajattelu- ja ongelmanratkaisutaitoja sekä sosiaalisia taitoja ja aktiivista osallistumista. Opettajat kouluttautuvat pitääkseen osaamistaan ajan tasalla. Työyhteisössä jaetaan osaamista, käytänteitä ja ideoita. Opetuksessa huomioidaan myös oppilaiden osaamisen jakaminen.

Oppilaita ohjataan kokeilemaan erilaisia työtapoja. Valintojen tueksi oppilaille tarjotaan vaihtoehtoja. Oppilaat saavat mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan monipuolisesti. Opetuksessa hyödynnetään erilaisia arviointitapoja.

4.4 Opetuksen eheyttäminen ja monialaiset oppimiskokonaisuudet

Oppilaat pääsevät osallistumaan suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan erilaisia projektiluontoisia oppimiskokonaisuuksia. Tällöin oppilaat valitsevat itselleen sopivia aiheita ja työtapoja. Suunnittelussa lähdetään liikkeelle oppilaiden kiinnostuksen kohteista.

4.5 Paikallisesti päätettävät asiat

5. LUKU - OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

5.1 Yhteinen vastuu koulupäivästä

Yhteisöllisellä oppilashuollolla on lukuvuosittain teemat, joiden avulla kehitetään koulun toimintaa. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kuulee oppilaita. Kuulemisten perusteella nostetaan kehityskohteita lukuvuoden teemoiksi yhteisölliseen oppilashuoltoon. Teemakokouksiin voidaan oppilashuollon jäsenten lisäksi kutsua oppilaita, huoltajia ja muita yhteistyötahoja suunnittelemaan ja kehittämään toimintatapoja.

5.2 Yhteistyö

Oppilaiden osallisuus

Koulumme toimintakulttuuri on aktiivisesti oppilaita osallistavaa. Oppilaat osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Lukuvuoden alussa valitaan uusi oppilaskunnan hallitus, johon kuuluu kaksi edustajaa jokaiselta luokalta. Hallitus kokoontuu noin kerran kuukaudessa. He ideoivat ja järjestävät tapahtumia ja teemapäiviä sekä tekevät ehdotuksia koulun toiminnan kehittämiseksi. Oppilaskunnan hallituksella on erilaisia vastuutehtäviä vanhempainyhdistyksen järjestämässä laskiaisriehassa tai muussa pihatapahtumassa, vuosittaisilla markkinoilla, vanhempainilloissa ja koulun juhlissa. Ylempien luokkien edustajista kootaan lisäksi oppilaskunnan hallituksen ydinryhmä, joka kokoontuu tarvittaessa valmistelemaan ja suunnittelemaan oppilaskunnan toimintaa. Kaikki koulun oppilaat pääsevät oppilaskunnan kautta vaikuttamaan koulun toimintaan.

Viidesluokkalaiset toimivat ykkösluokkalaisten kummioppilaina. Kummisuhde jatkuu kaksi vuotta. Kummiluokat järjestävät tapaamisia, joissa on kummiutta vahvistavaa yhteistä tekemistä. Kummit auttavat kummioppilaitaan esimerkiksi talviliikunnassa ja pajo-toiminnassa.

Ruokaraati valitaan vuodeksi kerrallaan. Siinä on oppilasedustaja 3.–6. luokilta, yksi opettaja, keittiöhenkilökunnan edustaja ja muu henkilökunnan jäsen, esimerkiksi koulunkäyntiavustaja. Ruokaraati järjestää luokissa toiveruokakyselyitä sekä kehittää ruokailua sujuvammaksi ja viihtyisämmäksi. Ruokaraadin jäsenet auttavat keittiöhenkilökuntaa tarvittaessa ruoan jakamisessa. Lisäksi muutamat luokat auttavat jaksottain ruokasalin järjestelytehtävissä.

Ylempien luokkien oppilaat voivat järjestää pienemmille välituntitoimintaa. Välituntisin toimii myös välinelainaamo, josta vastaavat välituntivalvojat.

Vuosittaiset markkinat järjestetään koulun ja vanhempainyhdistyksen yhteistyönä. Oppilaat valmistavat markkinoita edeltävissä pajoissa esityksiä ja tapahtumassa myytäviä tuotteita. Ylempien luokkien oppilailla on omia vastuutehtäviä markkinoilla.

Koulumme oppilaat osallistuvat vuosittain joidenkin pajojen suunnitteluun ja toteutukseen. Neljäsluokkalaiset voivat järjestää esikoululaisille messutapahtuman, esimerkiksi harraste- tai matkamessut. Oppilaat saavat vaikuttaa vuosittaisen Nöylandia-kirjoituskilpailun aiheisiin ja osallistua kirjoitusten arviointiin.

Samassa solussa opiskelevien luokkien oppilaat ovat mukana solun käytäntöjen kehittämisessä.

Kodin ja koulun yhteistyö

Koulumme yhteistyökäytänteisiin kuuluvat koulun yhteiset ja luokkakohtaiset vanhempainillat. Lisäksi luokissa toimivat luokkavanhemmat, jotka valitaan syksyn vanhempainillassa. Luokkavanhempien tehtävänä on toimia luokan ja koulun asioiden huoltajille tiedottamisesta vastaavina henkilöinä. Koulussamme toimii vanhempainyhdistys. Koulun johtokunnassa on vanhempien edustajia.

Luokanopettajat tarjoavat jokaisen oppilaan vanhemmille mahdollisuutta henkilökohtaiseen tapaamiseen vähintään kerran lukuvuodessa.

Koulumme tiedottaa vanhempia erilaisista koulunkäyntiin liittyvistä asioista mm. koulun nettisivujen ja Wilman kautta. Oppilaiden poissaolot kirjataan Wilmaan.

Edellä mainittujen lisäksi huoltajia kannustetaan osallistumaan koulun kehittämistyöhön ja arvioimaan erilaisten sähköisten kyselyjen ja huoltajapalautteiden avulla. Vanhempainilloissa tarjotaan huoltajille mahdollisuutta ilmaista mielipiteitään erilaisissa lastensa koulunkäyntiin liittyvissä asioissa.

Huoltajat ovat tervetulleita ja heitä kannustetaan osallistumaan koulupäiviin esim. retket, teemapäivät, leirikoulut, juhlat.

Oppilaiden ja heidän perheidensä erilaiset kieli- ja kulttuuritaustat huomioidaan tilaisuuksia järjestettäessä. Tarvittaessa tilaisuuksissa käytetään eri kielten tulkkeja. Monikulttuurisille perheille voidaan tarjota koulutyöhön tutustumista ja käytänteitä, kuinka tukea kotona lapsen koulutyötä. Kulttuuritulkkeja voidaan käyttää kodin ja koulun välisen yhteistyön tukemisessa mahdollisuuksien mukaan.

Koulun sisäinen yhteistyö ja yhteistyö muiden tahojen kanssa

Opettajien välistä yhteistyötä tuetaan koulussamme sijoittelemalla rinnakkaisluokat mahdollisuuksien mukaan lähekkäin. Lisäksi lukujärjestysteknisillä toimenpiteillä pyritään edesauttamaan opettajien mahdollisuuksia samanaikaisopettajuuteen yli luokkarajojen.

Koulussamme toimii pedagogisia tiimejä, joiden tehtävänä on pohtia pedagogisia käytänteitä ja kehittää niiden toimivuutta.

Koulumme tekee säännöllistä yhteistyötä mm. Nöykkiön koulun, Espoonlahden seurakunnan, Nöykkiön kirjaston, Espoon nuorisotoimen, iltapäiväkerhotoiminnan tarjoajan sekä urheiluseurojen kanssa.

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Työrauhan ja turvallisen oppimisympäristön takaamiseksi käytämme ensisijaisena keinona opettajan antamaa jatkuvaa ohjausta ja palautetta oppilaille. Kasvatuskeskustelu on tapamme puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen. Keskustelun tarkoituksena on kuulla oppilasta sekä pohtia keinot tilanteen korjaamiseksi. Jos tilanne ei kasvatuskeskustelujen myötä muutu, voidaan Espoon linjan mukaisesti määrätä jälki-istuntoa. Lukuvuosittain varmistetaan, että Espoon yhteinen ohjeistus kurinpidollisista keinoista on kaikkien tiedossa. Ohjetta täydennetään tarvittaessa lukuvuosisuunnitelmassa oppilaita ja huoltajia kuullen.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

5.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Koulun kerhotoiminta

Koulumme henkilökunnan pitämät kerhot ovat oppilaille järjestettävää tavoitteellista ja maksutonta toimintaa, jotka tukevat kodin ja koulun kasvatusta ja opetustyötä. Kerhojemme tavoitteena on lisätä harrastuneisuutta ja tuottaa yhdessä tekemisen, osaamisen sekä onnistumisen kokemuksia. Koulu päättää lukuvuosittain, riittävätkö taloudelliset resurssit omien kerhojen pitämiseen. Koulun tiloja annetaan myös yhteistyökumppaneiden käyttöön oppilaiden kerhotoiminnan järjestämistä varten.

Kouluruokailu

Kouluruokailulla tuetaan oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Kouluruokailun tulee ottaa huomioon kouluruokailun terveydellinen ja sosiaalinen merkitys, ravitsemus- ja tapakasvatuksen tavoitteet sekä kouluruokailutauon virkistystehtävä.

Koulun kirjastotoiminta

Koulumme kirjastoa käytetään luokan- tai aineenopettajan johdolla oppituntien yhteydessä. Resurssien mukaan järjestetään kirjastovälitunteja, jolloin kaikki oppilaat voivat käydä lainaamassa, palauttamassa ja lukemassa kirjoja. Lähikirjastomme on Nöykkiön kirjasto, joka tarjoaa lukutaitoa tukevaa aineistovinkkausta ja monipuolista tiedonhaun opetusta kaikille luokille.

Välitunnit

Välitunnit ovat tärkeitä sosiaalisten suhteiden ja opiskelussa jaksamisen kannalta. Välituntien aikana oppilailla on mahdollisuus liikkumiseen ja leikkeihin koulualueella. Heillä on myös mahdollisuus lainata leikkilainaaostamme liikunta- ja leikkivälineitä. Isommat oppilaat voivat järjestää välituntitoimintaa.

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

6. LUKU - OPPIMISEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tehtävät ja oppimista tukeva arviointikulttuuri

Arviointi pohjautuu valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteisiin ja Espoon opetussuunnitelmaan. Asetetut tavoitteet kerrotaan oppilaalle osana oppimisprosessia. Oppilas osallistuu henkilökohtaisten tavoitteiden asetteluun. Tavoitteena on oppia arvioimaan itseään suhteessa omiin tavoitteisiinsa. Oppimisprosessin aikana oppilas saa jatkuvaa ohjaavaa ja kannustavaa palautetta opiskelunsa suuntaamiseksi. Oppilaan kanssa voidaan sopia oppimisen osatavoitteita. Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön. Tavoitteiden asettelua käydään läpi luokka-astetiimeissä opiskelua suunniteltaessa. Oppilaan lukuvuoden väliarvioinnissa keskitytään käyttäytymisen ja työskentelytaitojen arviointiin.

6.2 Arvioinnin luonne ja yleiset periaatteet

Perusopetuksen aikana oppilaalle muodostuu myönteinen ja realistinen käsitys omista vahvuuksista ja itsestään oppijana. Arvioinnilla edistetään halua oppia.

Monipuolisen havainnoinnin avulla opettaja saa tietoa erilaisten työtapojen ja oppimisympäristöjen toimivuudesta, oppijan osaamisista ja oppimistaidoista sekä eriyttämisen tarpeesta. Näiden havaintojen pohjalta opettaja suunnittelee oppimistilanteita ja tehtäviä niin, että ne tukevat oppimista ja onnistumisen kokemuksia mahdollisimman hyvin. Monipuolinen jatkuva havainnointi mahdollistaa myös varhaisen reagoinnin ja tuen silloin, jos oppiminen syystä tai toisesta vaarantuu.

Kokeiden ohella käytetään muita oppimista tukevia ja mittaavia menetelmiä. Oppilas pääsee näyttämään osaamistaan monipuolisesti ja jatkuva näyttö huomioidaan arvioinnissa. Oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita eri tavoista osoittaa osaamistaan. Opettaja arvioi oppijalle mielekkäitä tapoja oppia muun muassa kyselyjen avulla. Opettajat jakavat hyväksi kokemiaan monipuolisia arviointikäytäntöjä esimerkiksi sähköisessä ympäristössä. Arviointiin liittyviä välineitä voidaan laatia yhteistyössä luokkasteiimeissä.

Itsearvioinnin edellytysten kehittäminen

Itse- ja vertaisarviointi ovat opiskeltavia taitoja, joita harjoitellaan perusopetuksen alusta lähtien eri oppimistehtävien yhteydessä.

Koulussamme toteutetaan itse- ja vertaisarviointia ensimmäisestä luokasta alkaen. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa käyttäytymistään, sosiaalisia taitojaan, työskentelytaitojaan sekä oppiainekohtaisten tavoitteiden saavuttamista. Itse- ja vertaisarviointi tehdään suhteessa tavoitteisiin. Itsearviointi on aluksi opettajajohtoista ja kehittyy vähitellen omatoimisempaan suuntaan. Opettaja voi käyttää oppilaan tekemää itsearviointia tukena palautteen antamisessa. Projekteissa ja ryhmätyöskentelyssä voidaan arvioida ryhmän toimimista sekä omaa ja toisten työpanosta.

Alkuopetuksesta alkaen käytössä ovat suulliset ja keholliset tavat arvioida omaa osaamista ja toimintaa (peukku, liikennevalot, hymynaamat, diagrammit). Taitojen karttuessa lisätään kirjallisia arviointitapoja. 3.-4.-luokkalaisilla voidaan käyttää erilaisia asteikkoja tai mittareita, joista oppilaat voivat esimerkiksi ympyröidä itselleen sopivan vaihtoehdon. 5.-6.-luokkalaisia ohjataan vastaamaan avoimiin kysymyksiin sekä perustelemaan omaa arviointiaan.

6.3 Arvioinnin kohteet

Tavoitteenamme on hyvien käytöstapojen noudattaminen, vastuullisuus omasta toiminnasta ja arvostava kohtaaminen. Tavoitteet perustuvat koulun kasvatustavoitteisiin, yhteisön toimintakulttuuria määrittäviin linjauksiin ja järjestyssääntöihin. Vastuullisuutta omasta toiminnasta nostetaan esille oppilaille suunnattujen luottamustehtävien avulla sekä eri oppiaineissa, kuten ympäristöopissa ja yhteiskuntaopissa. Sosiaalisten taitojen hallinta sekä tunnetaitojen harjoittelu eri tilanteissa ovat tärkeällä sijalla koulumme kasvatustyössä. Painotamme koko koulun yhteisiä tavoitteita sosiaalisten taitojen ja hyvän käyttäytymisen vuosikellon mukaisesti. Koulun arjessa esiin tulevia käyttäytymiseen liittyviä aiheita tuodaan luokkiin ja soluihin keskusteltavaksi.

Hyvään käyttäytymiseen liittyviä tavoitteita tehdään luokittain, luokka-asteittain ja koko koulun tasolla. Käytöstapoja harjoitellaan myös interventioryhmissä, joiden alkajaisiksi kysytään kodin toiveita harjoiteltavista sosiaalisista taidoista.

6.4 Opintojen aikainen arviointi

Syyslukukauden jälkeen pidetään arviointikeskustelu Espoon yhteisen pohjan mukaisesti. Kevätlukukauden loppuksi oppilas saa lukuvuositodistuksen. 1.-3. luokalla todistus on sanallinen ja 4.-6. luokilla numeerinen.

Valinnaisaineiden opettajat arvioivat oppilaan työskentelyä ja siinä syntyneitä tuotoksia. Oppilaat saavat valinnaisaineesta lukuvuositodistukseen arvosanan.

Opettaja tiedottaa koteihin oppilaan menestymistä kokeissa Wilman välityksellä. Vuorovaikutus huoltajien kanssa on jatkuvaa muun muassa kotitehtävistä tai niiden laiminlyönneistä tiedottamalla. Wilman välityksellä opettaja voi tiedottaa ja antaa kannustavaa palautetta koteihin oppilaan työskentelystä oppitunneilla.

6.4.1 Arviointi lukuvuoden aikana

6.4.2 Arviointi lukuvuoden päättyessä

6.4.3 Opintoissa eteneminen perusopetuksen aikana

6.4.4 Arviointi nivelkohdissa

Koulu kuvaa toisen ja kolmannen vuosiluokan sekä kuudennen ja seitsemännen vuosiluokan nivelvaiheisiin liittyvät arvioinnin ja palautteen antamisen käytännöt.

Nivelkohdissa ohjaavaa palautetta annetaan arviointikeskustelussa. Keskustelussa arvioidaan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Toisen luokan opettaja keskustelee tulevan opettajan kanssa oppilaiden asioista. Myös laaja-alainen erityisopettaja voi osallistua keskusteluun tarpeen mukaan. Kuudennen luokan aikana järjestetään tutustumiskäyntejä viereiseen yläkouluun ja yläkoulun edustajien kanssa käydään oppilaskohtainen nivellyspalaveri. Oppilashuoltoryhmässä on yhteisiä jäseniä yläkoulun kanssa. Arviointikeskustelussa huomioidaan nivelvaiheen erityispiirteet.

6.5 Perusopetuksen päättöarviointi

6.5.1 Päättöarvosanan muodostaminen

6.5.2 Johonkin oppiaineeseen tai erityiseen tehtävään painottuva opetus ja päättöarviointi

6.6 Perusopetuksessa käytettävät todistukset ja todistusmerkinnät

6.7 Erityinen tutkinto ja siitä annettavat todistukset

6.8 Paikallisesti päätettävät asiat

7. LUKU - OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

7.1 Tuen järjestämistä ohjaavat periaatteet

Koulun toimet oppilaiden tuen tarpeiden suunnitelmalliseen seulontaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiseksi.

Oppilaiden tuen tarpeiden määrittelyyn ja seulontaan liittyvä suunnitelma tehdään yhteistyötapaamisessa luokanopettajan ja laaja-alaisen erityisopettajan kanssa syyslukukauden alussa. Luokan tarpeet arvioidaan matematiikan, äidinkielen, sosiaalisten taitojen ja koulunkäyntitaitojen osalta sekä luokan ryhädynamiikan osalta. Tarvittavat tiedot saadaan luokkaa opettavien opettajien havainnoista ja oppiaineiden perustaitokartoitusten avulla. Tietojen avulla määritellään tarvittavan tuen määrä ja mielekkäät toteutustavat.

Jatkuvan prosessiarvioinnin mukaisesti opettaja seuraa kaikkien oppilaiden työskentelyä ja toteuttaa yleisen tuen tukimuotoja varmistaen opiskelun edistymisen yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

Tuen tarpeen muuttuessa äkillisesti asia tulee oppimisen tuen ryhmän käsiteltäväksi huoltajan tai opettajan aloitteesta. Tilanteeseen vaikuttavat asiat selvitetään moniammatillisesti ja tehdään suunnitelma tuen antamisesta yksityiskohtineen. Suunnitelma kirjataan oppimissuunnitelmaan ja tarpeen mukaan muuhun pedagogiseen asiakirjaan.

7.1.1 Ohjaus tuen aikana

7.1.2 Kodin ja koulun yhteistyö tuen aikana

Kodin kanssa tehtävän yhteistyön keskeiset toimintaperiaatteet oppimisen ja koulunkäynnin tuen toteuttamisessa.

Oppilaiden huoltajilla on ensisijainen kasvatusvastuu. Yhteinen kasvatusvastuu toteutuu kodin ja koulun välillä myös siten, että koulun moniammatillinen yhteistyöverkosto auttaa tarvittaessa perheitä oppilaiden koulunkäyntiä ja hyvinvointia koskevissa kysymyksissä. Oppilashuoltoryhmä tekee yhteistyötä vanhempien kanssa tukemalla heidän kasvatustyötään sekä auttamalla oppilaita erilaisissa koulunkäyntiin liittyvissä ongelmissa.

Yleisen tuen piiriin kuuluvat tukitoimet toteutuvat normaalin koulutyön puitteissa. Huoltajalle tiedotetaan tilanteesta, jossa oppilaalla on ilmennyt lisääntyvää tuen tarvetta. Tarvittaessa huoltaja kutsutaan kouluun ja yhdessä oppilaan ja perheen kanssa tehdään opettajan johdolla suunnitelma tilanteen korjaamisesta. Huoltajatapaamisessa keskustellaan muun muassa oppilaan koulunkäynnistä, kaverisuhteista ja tavoitteista. Joskus mukana voi olla myös koulunkäyntiavustaja, aineenopettaja, erityisopettaja, koulupsykologi tai -kuraattori. Tapaamisessa sovitaan eri toimijoiden vastuut ja kirjataan ne pedagogiseen asiakirjaan.

7.2 Yleinen tuki

Yleisellä tuella tarkoitetaan jokaiselle suunnattua tukea ja se on ensisijainen tuen järjestämisen muoto. Tehostamalla yleisen tuen tukimuotoja pyritään ennalta ehkäisemään tehostetun ja erityisen tuen tarvetta. Eriyttämisen, tukiopetuksen, kodin ja koulun välisen yhteistyön, joustavien opetusjärjestelyjen, samanaikaisopetuksen ja luokka-avustajan tuki ovat koulun yleisiä tukimuotoja.

Yleisen tuen tukimuotoja tulee järjestää oppilaalle heti, kun niihin ilmenee tarvetta. Yleinen tuki edeltää tehostettua tukea ja sen riittävyttä arvioidaan pedagogisessa arvioissa.

Nöykkiönlaakson koulussa oppilaiden vahvuuksista, tuen tarpeista ja oppimistyyleistä kerätään monipuolisesti tietoa opetuksen ja oppimisen tueksi. Opettaja seuraa oppilaan edistymistä koko lukuvuoden ajan. Tärkein tiedonlähde on oppilaan havainnointi päivittäisissä vuorovaikutustilanteissa ja oppitunneilla. Opettaja saa tietoa oppilaan osaamisesta erilaisten näyttöjen, kuten kirjallisten kokeiden ja muiden tuotosten avulla. Tietoa oppilaasta saadaan esimerkiksi vanhempaintapaamisten yhteydessä. Lisäksi voidaan käyttää erilaisia kyselylomakkeita. Oppilasta on mahdollista myös haastatella. Erityisopettaja toimii luokanopettajan tukena oppilaiden osaamista ja vahvuuksia kartoitettaessa.

Opettajat hyödyntävät oppilaistaan saamaansa tietoa esimerkiksi jakamalla heitä harkintansa mukaan erilaisiin joustaviin ja toimiviin opetusryhmiin. Myös lukujärjestykseen merkittyjen jakotuntien oppilasryhmittelyjä voidaan vaihdella lukuvuoden aikana. Erilaisia opetusryhmäjärjestelyjä voidaan tehdä luokkarajojen ylikin, mikäli lukujärjestys antaa siihen mahdollisuuden. Erityisopettajan ja toisen luokanopettajan sekä mahdollisen avustajan yhteistyön avulla voidaan oppilaita jakaa useampaankin erilaiseen opetusryhmään.

Annetun tuen aikana arvioidaan oppilaan edistymistä jatkuvasti oppilaan näyttöjen perusteella. Kerättyä tietoa hyödynnetään opetuksen eriyttämisessä, avustajapalvelujen ja erityisopetusresurssin kohdentamisessa sekä mahdollisessa tukiopetuksessa

Oppimissuunnitelma laaditaan koulussamme tehostettua tukea saaville oppilaille. Yleisen tuen piirissä oleville oppilaille laaditaan tarvittaessa myös oppimissuunnitelma, jota voidaan täydentää lapsilähtöisellä koulunkäyntisopimuksella.

Oppimissuunnitelma laaditaan pääsääntöisesti syys-lokakuussa ja tarkistetaan tarpeen mukaan kevätlukukauden puolivälissä. Luokanopettaja sopii vanhempien kanssa oppimissuunnitelman

laatimisen ajankohdasta. Luokanopettaja kerää oppilasta opettavilta aineenopettajilta tiedot oppilaan osaamisesta ja tuen tarpeista. Aineenopettaja osallistuu palaveriin, mikäli oppilaalla on tuen tarvetta kyseisessä oppiaineessa. Mikäli aineenopettajat eivät ole paikalla, luokanopettaja tiedottaa heitä tavoitteista. Koulukuraattori tai -psykologi osallistuu palaveriin, mikäli oppilaalla on säännöllinen kontakti hänen kanssaan.

Puheenjohtajana palaverissa toimii yleensä luokanopettaja tai erityisopettaja. Oppimissuunnitelman kirjaamisesta vastaa luokanopettaja erityisopettajan avustuksella.

7.3 Tehostettu tuki

7.3.1 Pedagoginen arvio

7.3.2 Oppimissuunnitelma tehostetun tuen aikana

Tehostetun tuen oppilaalle tehdään aina oppimissuunnitelma, johon kirjataan oppilaan tuen tarpeet ja haasteet sekä tavoitteet ja keinot niihin pääsemiseksi. Pääperiaatteen sen laatimisessa ovat samat kuin yleisen tuen aikana tehty oppimissuunnitelma.

Tehostettu tuki järjestetään oppilaan tarpeiden ja koulun resurssien mukaan pedagogisen arvion jälkeen. Tehostetun tuen piirissä olevan oppilaan paikka luokassa mietitään tarkasti ja opetusta suunniteltaessa otetaan hänen tarpeensa erityisesti huomioon. Tehostettuun tukeen kuuluu useimmiten säännöllistä erityisopetusta, tukiopetusta ja kohdennettua avustajaresurssia. Kokeissa voidaan antaa lisää aikaa ja auttaa esimerkiksi kysymysten ymmärtämisessä.

Tehostetun tuen piirissä olevan oppilaan opetusta eriytetään tarvittaessa materiaalien, ajan ja sisältöjen suhteen. Myös kotitehtäviä voidaan eriyttää. Oppilaalla voi olla hänen tarvitsemiaan apuvälineitä, kuten stressipallo tai tasapainotyyny.

Tehostetun tuen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista huolehtivat luokanopettaja, erityisopettaja, huoltajat sekä mahdollisesti aineenopettajat, koulunkäyntiavustaja ja oppilashuoltohenkilöstö. Opettaja ja huoltajat pitävät yhteyttä tarpeen mukaisesti.

Tehostettua tukea suunnitellaan ja arvioidaan arkityössä päivittäin. Virallisesti tehostetun tuen suunnittelu ja arviointi tapahtuvat oppimissuunnitelmapalaverissa, jossa tavoitteet ja keinot kirjataan oppimissuunnitelmaan. Oppimissuunnitelmaa laadittaessa päätetään oppilaan opetusjärjestelyistä ja henkilökohtaisista tavoitteista sekä keinoista, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan. Palaverissa sovitaan vanhempien avusta muun muassa läksyjen luvussa ja kokeisiin valmistautumisessa. Oppimissuunnitelmaa päivitetään sopimuksen mukaan. Silloin arvioidaan tehostetun tuen vaikuttavuus ja sovitaan uusista tavoitteista. Tällöin on myös mahdollista sopia toimista yleiseen tai erityiseen tukeen siirtymiseksi.

7.4 Erityinen tuki

7.4.1 Pedagoginen selvitys

7.4.2 Erityisen tuen päätös

7.4.3 Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

HOJKS laaditaan erityisen tuen piirissä oleville oppilaille pääsääntöisesti syys-lokakuussa ja tarkistetaan tarpeen mukaan maaliskuussa tai muuna ajankohtana.

Luokanopettaja sopii vanhempien kanssa HOJKS-palaverin ajankohdasta. Luokanopettaja kerää lasta opettavilta aineenopettajilta tiedot lapsen osaamisesta ja tuen tarpeista. Aineenopettaja osallistuu palaveriin, mikäli oppilaalla on tuen tarvetta kyseisessä oppiaineessa. Mikäli aineenopettajat eivät ole paikalla, luokanopettaja tiedottaa heitä tavoitteista. Koulukuraattori tai psykologi osallistuu palaveriin, mikäli oppilaalla on säännöllinen kontakti hänen kanssaan.

Palaverin puheenjohtajana toimii yleensä erityisopettaja. HOJKSn kirjaamisesta vastaa luokanopettaja erityisopettajan avustuksella. HOJKS:a voidaan täydentää koulunkäyntisopimuksella.

Erityisen tuen aikana on käytössä samat tukitoimet kuin yleisen ja tehostetun tuen aikana mutta niiden määrää voidaan lisätä. Erityisen tuen oppilaalla voi olla yksi tai useampi oppiaine yksilöllistetty, hän on yleensä erityisluokalla tai erityiselle tuelle on jokin muu painava peruste.

Erityinen tuki järjestetään oppilaan tarpeiden ja koulun resurssien mukaan pedagogisen selvityksen jälkeen. Erityisen tuen piirissä olevan oppilaan opetusta suunniteltaessa otetaan hänen tarpeensa erityisesti huomioon.

Erityiseen tukeen kuuluu useimmiten säännöllistä erityisopetusta, tukiopetusta ja kohdennettua avustajaresurssia. Kokeissa voidaan antaa lisää aikaa ja auttaa esimerkiksi kysymysten ymmärtämisessä. Hänelle voidaan antaa helpotettuja kokeita, jossa testataan koalueen ydinsisältöjen osaamista.

Erityisen tuen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista huolehtivat luokanopettaja, erityisopettaja, huoltajat sekä mahdollisesti aineenopettajat, koulunkäyntiavustaja ja oppilashuoltohenkilöstö. Opettaja ja huoltajat pitävät yhteyttä tarpeen mukaisesti. HOJKS:n lisäksi erityisen tuen aikana on mahdollista tehdä koulunkäyntisopimus.

7.4.4 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

7.4.5 Pidennetty oppivelvollisuus

Koulut, joissa on ryhmämuotoista erityisopetusta pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille:

Kuvataan suunnitelmat eri oppiaineiden yhdistämiseksi oppiainekokonaisuuksiksi tai jakamiseksi osa-alueisiin.

7.4.6 Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Koulut, joissa on toiminta-alueittain annettavaa opetusta: Miten toiminta-alueittain annettava opetus käytännössä järjestetään?

7.5 Perusopetuslaissa säädetyt tukimuodot

7.5.1 Tukiopetus

Miten tukiopetus käytännössä järjestetään?

7.5.2 Osa-aikainen erityisopetus

Miten osa-aikainen erityisopetus tuen eri tasoilla järjestetään käytännössä?

7.5.3 Opetukseen osallistumisen edellyttämät palvelut ja apuvälineet

7.6 Paikallisesti päätettävät asiat

8. LUKU - OPPILASHUOLTO

8.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

8.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

8.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

8.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

8.5 Paikallisesti päätettävät asiat ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laadinta

9. LUKU - KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Oppilaita tuetaan ymmärtämään kulttuurinen moninaisuus rikkautena ja monikielisyys etuoikeutena. Tärkeätä on huomioida jokaisen oikeus omaan kieleen ja kulttuuriin. Kielen

oppimista tapahtuu kouluarjessa oppituntien lisäksi kaikissa vuorovaikutustilanteissa mm. ruokailut, välitunnit. Tarvittaessa yhteistyötilanteissa käytetään tulkkia.

Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään erillisissä ryhmissä tai eriyttämällä opetusta äidinkielen ja kirjallisuuden tunneilla. Suomi toisena kielenä opetusta saavat oppilaat, joiden äidinkieli on joku muu kieli kuin suomen kieli.

Oman äidinkielen opetus järjestetään Espoossa keskitetysti. Oman äidinkielen taidon ylläpitäminen tukee myös suomen kielen oppimista sekä vahvistaa kieli- ja kulttuuri-identiteettiä. Oman äidinkielen tai ulkomailla opitun kielen opetusta annetaan kaksi tuntia viikossa ja se on vapaaehtoista. Tähän opetukseen ilmoittaudutaan koululta saatavalla lomakkeella. Mahdollisista kuljetusjärjestelyistä ja kuljetuskustannuksista vastaa huoltaja.

9.1 Saamelaiset ja saamenkieliset

9.2 Romanit

9.3 Viittomakieliset

9.4 Muut monikieliset oppilaat

9.5 Paikallisesti päätettävät asiat

10. LUKU - KAKSIKIELINEN OPETUS

10.1 Kaksikielisen opetuksen tavoitteet ja opetuksen järjestämisen lähtökohtia

10.1.1 Laajamittainen kaksikielinen opetus

10.1.2 Suppeampi kaksikielinen opetus

10.2 Paikallisesti päätettävät asiat

11. LUKU - ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN TAI KASVATUSOPILLISEEN JÄRJESTELMÄÄNPERUSTUVA PERUSOPETUS

11.1 Opetuksen järjestämisen periaatteet

11.2 Paikallisesti päätettävät asiat

12. LUKU - VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

12.1 Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Koulu kuvaa tuntijaossa, miten taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit käytetään ja laatii opetussuunnitelman kunkin taide- ja taitoaineen osalta ottaen huomioon koulukohtaisen tuntimäärän.

Käsityön valinnaiset tunnit

3., 5. ja 6. luokilla yksi taito- ja taideaineiden valinnaistunti lisätään käsityön opiskeluun. Opetussuunnitelmaan kirjatut tavoitteet ja sisältöalueet muodostavat perustan myös valinnaisten tuntien tavoitteisiin ja sisältöihin sekä laaja-alaiseen osaamiseen.

3. luokat

Tutustutaan käsityön peruskäsitteistöön sekä erilaisten materiaalien työstämisessä tarvittaviin välineisiin ja laitteisiin. Omaksutaan välineiden, laitteiden ja materiaalien turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä. Työskennellään suunnitelman ohjaamana. Otetaan huomioon materiaalien ja tarvikkeiden säästävä ja tehokas käyttö työskentelyssä.

5. luokat

Tutustutaan erilaisten materiaalien työstämisessä tarvittaviin välineisiin ja laitteisiin sekä omaksutaan niiden turvallinen ja tarkoituksenmukainen käyttö. Harjaannutaan käsityön käsitteistön käytössä. Korostetaan työskentelytaidoissa omaa suunnittelua sekä tekniikoiden, materiaalien ja työvälineiden tarkoituksenmukaista valintaa. Opitaan toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuuntuntoisesti.

6. luokat

Syvennetään taitoja käyttää erilaisten materiaalien työstämisessä tarvittavien välineiden ja laitteiden käyttöä sekä omaksutaan niiden turvallinen ja tarkoituksenmukainen käyttö. Työskennellään työsuunnitelman ohjaamana sekä syvennetään taitoja arvioida omaa työskentelyä ja työn lopputulosta. Omaksutaan käyttämään työskentelyssä kokonaisen käsityöprosessin sisältöjä sekä niiden dokumentoimista. Opastetaan omasta ympäristöstä huolehtimiseen ja käytännön taitoihin arjessa.

Kuvataiteen valinnaistunnit

5. ja 6. luokilla yksi taito- ja taideaineiden valinnaistunti lisätään kuvataiteen opiskeluun. Kuvataiteen valinnaistunneilla syvennetään omien kuvien tuottamista ja omaehtoisten kuvakulttuurien tarkastelua. Oppilaiden omaa kokemusmaailmaa käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Tavoitteena on innostaa oppilaita ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksin ja yhdessä. Oppilasta ohjataan käyttämään monipuolisesti eri materiaaleja ja tekniikoita.

Valinnaistunneilla painotetaan luonnostelua osana työprosessia. Työskentelyssä painotetaan omien tavoitteiden asettamista ja sinnikästä pyrkimistä niitä kohti. Tuotoksia tarkastellaan yhteisöllisesti ja oppilaat harjoittelevat rakentavan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yksilötöiden lisäksi tehdään ryhmä- ja paritöitä, esimerkiksi yhteisiä kollaaseja. Oppilaat tutustuvat digitaalisiin menetelmiin ja harjoittelevat niiden käyttöä kuvataiteessa. Pyrkimyksenä on oppilaiden innostuksen säilyttäminen kuvataiteeseen.

Musiikin valinnaistunnit

4. luokalla taito- ja taideaineiden valinnaistunti lisätään musiikin opiskeluun. Normaalisti yhden viikkotunnin sijaan oppilailla on kaksi viikkotuntia musiikkia. Musiikin valinnaistunti antaa mahdollisuuden keskittyä entistä enemmän yhteismusisointiin.

Oppilas tutustuu erilaisiin soittimiin ja osallistuu yhteismusisointiin. Oppilas osallistuu rytmitajua kehittäviin harjoituksiin ja kokeilee erilaisia soittimia. Hän opettelee käyttämään yhteismusisoinnissa keho- ja rytmisoittimia ja harjoittelee soittamista myös melodia- ja sointusoittimilla. Oppilas harjaantuu kuuntelemaan yhteistä soittorytmiä ja osallistuu yhteismusisointiin ryhmän jäsenenä.

Yhteissoitossa voidaan käyttää muun muassa rumpuja ja pienempiä rytmisoittimia, pianoa ja laattasoittimia, kitaraa, ukulelea, bassoa ja bassopaloja.

12.2 Valinnaiset aineet

Mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet – nimi, laajuus sekä luokat, joilla valinnaisainetta tarjotaan?

Valinnaisaineita on yhden vuosiviikkotunnin verran 4.-6. luokilla Oppilaat valitsevat kaksi valinnaisainekurssia. Valinnat tehdään kurssitarjottimelta yhdessä huoltajan kanssa. Vapaavalintaisissa opinnoissa syvennetään laaja-alaisen osaamisen taitoja.

Valinnaisainekurssit ovat:

4Ik

Liikunta

T5 Kannustaa ja ohjata oppilasta arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysisiä ominaisuuksiaan: nopeutta, liikkuvuutta, kestävyyttä ja voimaa T8 ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen T9 ohjata oppilasta toimimaan reilun pelin periaatteella sekä kantamaan vastuuta yhteisistä oppimistilanteista

Tavoitteet: Tavoitteena on ohjata oppilasta työskentelemään kaikkien kanssa sekä säätämään toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen. Ohjataan oppilasta sekä vahvistamaan liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa. Kannustaa oppilasta ottamaan vastuuta omasta toiminnasta ja vahvistaa itsenäisen työskentelyn taitoja. Tavoitteena on, että oppilas saa positiivisia kokemuksia liikkumisesta.

Sisällöt: Oppilas oppii kokeilemaan erilaisia liikuntatehtäviä. Oppilas harjoittelee parhaansa yrittämistä erilaisissa liikuntatehtävissä. Oppilas harjoittelee toimimaan turvallisesti ja itsenäisesti erilaisissa liikuntatehtävissä. Oppilas harjoittelee työskentelemään kaikkien kanssa erilaisissa liikunnallisissa ryhmätehtävissä.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas toimii aina turvallisesti liikuntatehtävissä. Oppilas kokeilee aina ja innostuneesti erilaisia liikuntatehtäviä. Oppilas työskentelee erilaisissa liikunnallisissa ryhmätehtävissä erittäin hyvin. Oppilas yrittää aina parhaansa erilaisissa liikuntatehtävissä. Oppilas vahvistaa liikuntataitojaan valinnaiskurssin aikana erittäin hyvin.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas toimii usein turvallisesti liikuntatehtävissä. Oppilas kokeilee usein ja usein innostuneesti erilaisia liikuntatehtäviä. Oppilas työskentelee erilaisissa liikunnallisissa ryhmätehtävissä hyvin. Oppilas yrittää usein parhaansa erilaisissa liikuntatehtävissä. Oppilas vahvistaa liikuntataitojaan valinnaiskurssin aikana hyvin.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas toimii melko usein turvallisesti liikuntatehtävissä. Oppilas kokeilee melko usein ja melko innostuneesti erilaisia liikuntatehtäviä. Oppilas työskentelee erilaisissa liikunnallisissa ryhmätehtävissä melko hyvin. Oppilas yrittää melko usein parhaansa erilaisissa liikuntatehtävissä. Oppilas vahvistaa liikuntataitojaan valinnaiskurssin aikana melko hyvin.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas toimii osittain turvallisesti liikuntatehtävissä. Oppilas kokeilee joskus erilaisia liikuntatehtäviä. Oppilas työskentelee erilaisissa liikunnallisissa ryhmätehtävissä osittain. Oppilas yrittää osittain parhaansa erilaisissa liikuntatehtävissä. Oppilas vahvistaa liikuntataitojaan valinnaiskurssin aikana osittain.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas ei toimi turvallisesti liikuntatehtävissä. Oppilas ei kokeile erilaisia liikuntatehtäviä. Oppilas ei työskentele erilaisissa liikunnallisissa ryhmätehtävissä. Oppilas ei yritä parastaan erilaisissa liikuntatehtävissä. Oppilas ei vahvista liikuntataitojaan valinnaiskurssin aikana.

Hyvinvointi

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin

Tavoitteet: Oppilas ymmärtää hyvinvoinnin käsitteen sisällön sekä sen merkityksen arjessa. Oppilas ymmärtää henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin vuorovaikutuksen. Oppilas saa tietoa terveellisistä elintavoista ja kuinka niihin voi vaikuttaa.

Sisällöt: Oppilas saa tietoa arjen hyvinvointitaidoista sekä niiden vaikutuksesta terveyteen (liikunta, terveellinen ravinto, hygienia, uni). Oppilas saa tietoa mielen hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja oppii

siihen liittyviä menetelmiä (rentoutus, unirytmii, tunnetaidot, kaveritaidot, vahvuudet, leikki). Oppilas oppii turvataitoja ja keinoja selviytyä haasteellisissa tilanteissa (EA, sosiaaliset taidot).

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas osoittaa aktiivisesti kiinnostusta hyvinvointiin liittyviä kurssin aihealueita kohtaan. Oppilas tekee kaikki annetut tehtävät huolellisesti määräaikaan mennessä. Oppilas kantaa vastuuta yksilö- ja ryhmätyöskentelyn sujumisesta sekä loppuunsaattamisesta.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas osoittaa kiinnostusta hyvinvointiin liittyviä kurssin aihealueita kohtaan. Oppilas tekee kaikki annetut tehtävät huolellisesti määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas osoittaa vaihtelevasti kiinnostusta hyvinvointiin liittyviä kurssin aihealueita kohtaan. Oppilas tekee annettuja tehtäviä määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas osallistuu tuntitehtäviin sekä tekee annettuja tehtäviä määräaikaan mennessä.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas on vaihtelevasti läsnä ja annetuissa tehtävissä on runsaasti puutteita tai ne puuttuvat kokonaan.

Ilmaisutaito

Tavoitteet: Oppilas oppii käyttämään luovuuttaan, ilmaisemaan itseään monipuolisesti ja oppii myönteistä viestijäkuvaa itsestään. Oppilas oppii toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toisia kuunnellen ja kunnioittaen.

Sisältö: Kurssilla ohjataan oppilaita käyttämään luovuuttaan, ilmaisemaan itseään monipuolisesti erilaisin ilmaisutaidollisin keinoin. Oppilasta kannustetaan kehittämään myönteistä viestijäkuvaa sekä halua ja kykyä toimia muiden kanssa erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kurssi koostuu mm. Erilaisista ilmaisutaidollisista harjoituksista, pienten esitysten ja roolin tekemisestä sekä improvisaatiosta.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas osallistuu ilmaisutaidollisiin harjoituksiin erittäin aktiivisesti ja pyrkii kehittämään omia viestintätaitojaan. Oppilas keskittyy ohjeiden kuunteluun ja toimii erittäin hyvin niiden mukaan. Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kuunnellen ja kunnioittaen.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas osallistuu ilmaisutaidollisiin harjoituksiin aktiivisesti ja pyrkii kehittämään omia viestintätaitojaan. Oppilas keskittyy ohjeiden kuunteluun ja toimii hyvin niiden mukaan. Oppilas toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kuunnellen ja kunnioittaen.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas osallistuu vaihtelevasti ilmaisutaidollisiin harjoituksiin ja pyrkii ajoittain kehittämään omia viestintätaitojaan. Oppilas keskittyy ohjeiden kuunteluun ja toimii vaihtelevasti niiden mukaan. Oppilas toimii vaihtelevasti vuorovaikutustilanteissa toisia kuunnellen ja kunnioittaen.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas osallistuu ilmaisutaidollisiin harjoituksiin hyvin valikoivasti. Ohjeiden kuuntelemisessa ja niiden mukaan toimimisessa sekä toisten kunnioittavassa kohtaamisessa on paljon parannettavaa.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas asennoituu kielteisesti ilmaisutaidollisiin harjoituksiin. Oppilas ei osallistu ohjattuun toimintaan.

Kuvataide

T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja. T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti

yksin ja yhdessä muiden kanssa, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä

Tavoitteet: Oppilas tutustuu muotoilun perustaitoihin ja harjoittelee ympäristön ja esineiden havainnointia, tutkimista ja arvostamista. Oppilaalle tarjotaan mahdollisuus luovan ajattelun kehittämiseen, ideointiin, ongelmaratkaisuun sekä taiteelliseen ilmaisuun. Oppilas tutustuu esteettiseen ja ekologiseen ajatteluun.

Sisällöt: Harjoitellaan oman luovan idean suunnittelua, toteutusta ja arviointia kokonaisvaltaisena prosessina. Tutustutaan erilaisiin muotoiluun liittyviin työvaiheisiin ja tekniikoihin.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Työskentely on erittäin sujuvaa ja innokasta. Oppilas keksii luovia ideoita ja uskaltaa lähteä toteuttamaan niitä. Ymmärtää muotoiluprosessin eri vaiheet (ideointi, suunnitelma, toteutus). Oppilas soveltaa kurssilla käytettävien tekniikoiden lisäksi myös omia ratkaisuja töiden toteuttamiseen ja suorittaa annetut tehtävät.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Työskentely on sujuvaa. Oppilas tuo omia ideoita esille ja uskaltaa lähteä toteuttamaan niitä. Soveltaa kurssilla käytäviä tekniikoita omissa töissään hyvin ja suorittaa melkein kaikki annetut tehtävät.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Työskentely on melko sujuvaa. Oppilas soveltaa kurssilla käytäviä tekniikoita omissa töissään melko hyvin ja suorittaa osan annetuista tehtävistä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas tarvitsee työskentelyn aloittamisessa ja kurssitöiden loppuun saattamisessa aikuisen apua. Oppilas soveltaa kurssilla käytäviä eri tekniikoita osittain ja suorittaa osan annetuista tehtävistä.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas ei ole suorittanut annettuja tehtäviä. Oppilas tarvitsee työskentelyssä usein aikuisen apua

Valinnaiskurssit 5lk

Kansainvälisyys

T16

Oppilas hahmottaa maailmaa kulttuurisena ympäristönä ja tunnistaa ominaispiirteitä. Oppilas käyttää tiedonhaussa, opiskelussa ja esittämisessä erilaisia lähteitä.

T3 Oppilas harjoittelee havaitsemaan asioiden välisiä suhteita ja ajatteluntaitoja.

Tavoitteet: Oppilas tutustuu erilaisiin kieli ja kulttuuri-ilmiöihin Suomessa ja muualla maailmassa, sekä laajentaa elämäkatsomustaan sekä oppii ymmärtämään paremmin kulttuureja. Oppilas tarkastelee kansainvälisyyttä osana maailmankansalaiseksi kasvamista.

Sisällöt: Oppilas perehtyy kansainvälisyyteen laaja-alaisena osaamisena. Toteuttaa projektin tutustumalla kieli ja kulttuuri-ilmiöihin maailmassa. Oppilas valmistaa valitsemastaan maasta tai kulttuurista tutkielman.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas osallistuu aktiivisesti opetukseen ja osoittaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas käyttää eri tietolähteitä ja arvioi lähteiden luotettavuutta. Oppilas tekee annetut tehtävät huolellisesti ja palauttaa ne määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas osallistuu opetukseen ja osoittaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas tekee annetut tehtävät enimmäkseen huolellisesti ja palauttaa ne määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas osallistuu opetukseen ja osoittaa vaihtelevaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas tekee annetut tehtävät osittain.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas jättää tuesta huolimatta tehtäviä tekemättä. Oppilas osallistuu osittain opetukseen. Oppilas ei keskity pohtimaan eri kulttuuri-ilmiöitä.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas ei osallistu opetukseen. Annetuissa tehtävissä on runsaasti puutteita tai ne puuttuvat kokonaan.

Kieli ja kulttuuri

T12 kannustaa oppilasta kehittämään tekstin ja puheen tuottamisen prosesseja ja taitoa arvioida omia tekstejä, tarjota mahdollisuuksia puheen ja tekstien tuottamiseen yhdessä.

Tavoitteet: Oppilas harjoittelee käyttämään kieltä erilaisissa tilanteissa ja oppii yksinkertaisia ilmaisuja sekä fraaseja uudella kielellä. Oppilas oppii myönteistä viestijäkuvaa itsestään ja osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kuunnellen ja kunnioittaen. Lisäksi oppilas tutustuu joihinkin keskeisiin kulttuurin piirteisiin.

Sisältö: Kurssilla tutustutaan yhteen vieraaseen kieleen ja kulttuuriin monipuolisesti erilaisia toimintatapoja hyödyntäen. Kielen käyttöä harjoitellaan toiminnallisesti muun muassa leikkien, pelien, laulujen sekä ryhmä- ja pariharjoitusten avulla. Oppilasta kannustetaan kehittämään myönteistä viestijäkuvaa itsestään sekä halua ja kykyä toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kulttuuriin tutustutaan yhdessä esimerkiksi kirjallisuuden, musiikin, elokuvien tai taiteen keinoin. Kurssilla tarkastellaan näin myös kielen ja kulttuurin välistä yhteyttä.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas osallistuu aktiivisesti opetukseen ja osoittaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas käyttää aktiivisesti ja rohkeasti vierasta kieltä harjoituksissa ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas osallistuu innokkaasti tehtävien ja harjoitusten tekemiseen ja palauttaa annetut määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas osallistuu opetukseen ja osoittaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas käyttää vierasta kieltä harjoituksissa ja vuorovaikutustilanteissa. Oppilas tekee annetut tehtävät enimmäkseen huolellisesti ja palauttaa ne määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas osallistuu opetukseen ja osoittaa vaihtelevaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas tekee annetut tehtävät osittain.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas osallistuu osittain opetukseen. Oppilas jättää tuesta huolimatta tehtäviä tekemättä.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas ei osallistu opetukseen. Annetuissa tehtävissä on runsaasti puutteita tai ne puuttuvat kokonaan.

LUMA

T5 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja toteuttamaan pieniä tutkimuksia, tekemään havaintoja ja mittauksia monipuolisissa oppimisympäristöissä eri aisteja ja tutkimus- ja mittausvälineitä käyttäen T6 ohjata oppilasta tunnistamaan syy-seuraussuhteita, tekemään johtopäätöksiä tuloksistaan sekä esittämään tuloksiaan ja tutkimuksiaan eri tavoin

Tavoitteet: Oppilas oppii tekemään havaintoja luonnon ilmiöistä, jäsentämään ja luokittelemaan tietoa. Oppilas harjoittelee tutkimussuunnitelman tekoa sekä tutkimista tieteellistä menetelmää käyttäen. Oppilas soveltaa matematiikkaa tutkimuksissaan. Oppilas ymmärtää fysiikan ja kemian tieteenalojen eron.

Sisällöt: Kurssin aikana oppilas oppii käyttämään erilaisia kokeellisen tutkimisen ja mittaamisen välineitä. Fysiikassa tutkimisen kohteena voivat olla: ääni, valo ja värit, sähkö, mekaniikasta rakenteiden kestävyys, paino, massa ja kitka. Kemian tutkimisen kohteina voi olla aineen olomuodot, lämpö, aineiden reaktiot ja happamuus. Matematiikassa sovelletaan mittayksiköitä sekä tilastollisia menetelmiä esim. diagrammit.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas suorittaa luonnontieteellisiä tutkimusmenetelmiä mukaillen päämäärätietoisesti tehtäviä, pyrkii ymmärtämään luonnontieteellisiä ilmiöitä ja niiden selityksiä ja osaa tehdä johtopäätöksiä. Oppilas osaa aktiivisesti etsiä ja soveltaa tietoa tehtävissä. Oppilas on huolellinen ja kantaa vastuuta tehtävien onnistumiseksi.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas suorittaa luonnontieteellisiä tutkimusmenetelmiä mukaillen päämäärätietoisesti tehtäviä, pyrkii ymmärtämään luonnontieteellisiä ilmiöitä ja niiden selityksiä tehden johtopäätöksiä. Oppilas osaa suorittaa tehtäviä huolellisesti ohjeiden mukaan.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas suorittaa luonnontieteellisiä tutkimusmenetelmiä mukaillen tehtäviä, pyrkii ymmärtämään luonnontieteellisiä ilmiöitä ja niiden selityksiä. Tehtävien aloittaminen ja loppuun saattaminen on ajoittain vaikeaa.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas suorittaa luonnontieteellisiä tutkimusmenetelmiä mukaillen tehtäviään vaihdellen. Tehtäviin liittyviä suorituksia jää tuesta huolimatta puuttumaan. Oppilas ei keskity pohtimaan luonnontieteellisiä ilmiöitä ja niiden selityksiä.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas ei ole toiminut ohjeiden mukaan eikä osallistunut luonnontieteellisiä tutkimusmenetelmiä mukailevien tehtävien tekoon.

Luonnon tutkiminen ja ympäristöstä huolehtiminen

T3 ohjata oppilasta sekä vahvistamaan tasapaino- ja liikkumistaitojaan että soveltamaan niitä monipuolisesti erilaisissa oppimisympäristöissä, eri vuodenaikoina sekä eri tilanteissa T9 Ohjata oppilasta liikkumaan retkeilemään luonnossa.

Tavoitteet: Oppilas osaa liikkua ja harrastaa luonnossa kestäväällä ja turvallisella tavalla. Oppilas tutustuu lähiympäristön virkistyskäyttömahdollisuuksiin. Oppilas osaa tehdä havaintoja luonnossa sekä tunnistaa erilaisia lajeja.

Sisällöt: Tutustutaan lähiympäristön luonnon kohteisiin tekemällä retkiä (esim. Nuuksio, Sammalvuori). Opetellaan liikkumaan luonnossa luontoa kunnioittaen ja suojellen noudattamalla jokamiehen oikeuksia. Tunnistetaan lajeja vuodenaikojen mukaan (esim. syksyllä sienet, keväällä linnut ja kasvit). Opetellaan luonnossa selviytymisen taitoja (esim. Ea –taidot, suunnistaminen, solmut, oikea varustautuminen).

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas osallistuu aktiivisesti opetukseen ja osoittaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas osaa tehdä havaintoja luonnossa sekä tunnistaa kurssilla opeteltuja lajeja. Oppilas liikkuu luonnossa vastuullisesti ja noudattaen jokamiehen oikeuksia. Oppilas tekee annetut tehtävät huolellisesti ja palauttaa ne määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas osallistuu opetukseen ja osoittaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas osaa tehdä havaintoja luonnossa sekä tunnistaa joitakin kurssilla opeteltuja lajeja. Oppilas liikkuu luonnossa vastuullisesti ja tuntee jokamiehen oikeuksia. Oppilas tekee annetut tehtävät enimmäkseen huolellisesti ja palauttaa ne määräaikaan mennessä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas osallistuu opetukseen ja osoittaa vaihtelevaa kiinnostusta kurssin sisältöjä kohtaan. Oppilas liikkuu luonnossa enimmäkseen vastuullisesti ja osaa tehdä joitakin tehtävämukaisia havaintoja ympäröivästä luonnosta. Oppilas tekee annetut tehtävät vaihtelevasti.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas osallistuu opetukseen vain osittain. Oppilas liikkuu luonnossa aiheuttaen häiriötä eikä keskity annettuihin tehtäviin. Oppilaalla on puutteita annettujen tehtävien suorittamisessa.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas liikkuu luonnossa vastuuttomasti ja aiheuttaa vaaratilanteita. Annetuissa tehtävissä on runsaasti puutteita tai ne puuttuvat kokonaan.

Valinnaiskurssit 6lk

Käsityö: pehmeät ja kovat materiaalit

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta käsin tekemiseen sekä innostaa keksivään ja kokeilevaan käsityöhön

T2 ohjata oppilasta hahmottamaan ja hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi ja sen dokumentointi

T5 kannustaa oppilasta toimimaan pitkäjännitteisesti ja vastuuntuntoisesti, huolehtimaan turvallisesta työskentelystä sekä valitsemaan ja käyttämään työhön sopivaa välineistöä.

Tavoitteet: Tavoitteena on vahvistaa jo opittuja taitoja sekä oppia uusia käsityön tekniikoita. Töiden toteutuksissa käytetään erilaisia käsityön työskentelytapoja ja tutustutaan käsityön käsitteisiin. Oppilasta innostetaan käyttämään omaa luovuuttaan ja saamaan kokemuksia erilaisista käsityön työtavoista. Oppilas oppii suunnittelemaan ja dokumentoimaan käsityöhön liittyviä sisältöjä sekä työskentelemään pitkäjänteisesti eri työvaiheissa.

Sisällöt: Oppilas toteuttaa tuotteita, jossa on käytetty erilaisia käsityön tekniikoita ja materiaaleja. Oppilas suunnittelee, valmistaa ja arvioi omia tuotoksiaan huomioiden kokonaisen käsityöprosessin sisältöjä. Oppilas kehittää omaa ilmaisuaan ja luovuuttaan kokonaisen käsityöprosessin aikana.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin:

Oppilas hallitsee erittäin hyvin kokonaisen käsityön prosessin sisällöt. Oppilas osoittaa työskentelyssään kekseliäisyyttä ja luovuutta. Valmistuneet tuotteet ovat erittäin hyvin valmistettuja ja niissä näkyy persoonallinen ote. Oppilas osallistuu erittäin hyvin ja itsenäisesti työskentelyyn sekä ottaa muut huomioon. Oppilas huolehtii erittäin hyvin työskentely-ympäristöstä ja sen välineistä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin:

Oppilas hallitsee hyvin kokonaisen käsityön prosessin sisällöt. Valmistuneet tuotteet ovat hyvin valmistettuja ja niissä näkyy jonkin verran persoonallinen ote. Oppilas osallistuu hyvin ja itsenäisesti työskentelyyn sekä ottaa muut huomioon. Oppilas huolehtii hyvin työskentely-ympäristöstä ja sen välineistä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin:

Oppilas hallitsee melko hyvin kokonaisen käsityön prosessin sisällöt, mutta jotkin osa-alueet on saattanut jäädä tekemättä. Valmistuneet tuotteet ovat melko hyvin valmistettuja, mutta jokin tuote on voinut jäädä valmistumatta. Oppilas osallistuu melko hyvin työskentelyyn sekä ottaa muita jonkin verran huomioon. Oppilas huolehtii jonkin verran työskentely-ympäristöstä ja sen välineistä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain:

Oppilas hallitsee osittain kokonaisen käsityön prosessin sisällöt. Valmistuneet tuotteet ovat osittain tavoitteiden mukaisia. Usea tuote on jäänyt valmistumatta. Oppilas osallistuu osittain työskentelyyn ja hän ottaa harvoin toiset huomioon. Oppilas huolehtii osittain työskentely-ympäristöstä ja sen välineistä.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi:

Oppilas ei hallitse kokonaisen käsityön prosessin sisältöjä. Tuotteet eivät valmistu. Oppilas ei osallistu työskentelyyn, eikä ota toisia huomioon. Oppilas ei huolehdi työskentely-ympäristöstä, eikä sen välineistä.

Musiikki

T2 ohjata oppilasta kehittämään keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoaan musisoivan ryhmän jäsenenä T1 rohkaista oppilasta osallistumaan yhteismusisointiin ja rakentamaan myönteistä yhteishenkeä yhteisössään T4 tarjota oppilalle mahdollisuuksia ääniympäristön ja musiikin elämykselliseen kuunteluun sekä ohjata häntä jäsentämään kuulemaansa sekä kertomaan siitä T9 ohjata oppilasta kehittämään musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistumaan tavoitteiden asettamiseen ja arvioimaan edistymistään suhteessa tavoitteisiin

Tavoitteet: Oppilas tutustuu eri soittimiin. Oppilas harjaantuu yhteissoitossa ja yhdessä laulamissa. Oppilas kiinnittää huomiota toimintaansa musisoivan ryhmän jäsenenä, kehittää luovuuttaan ja saa iloa musiikista. Oppilas saa elämyksiä musiikin kuuntelusta. Oppilas osaa arvioida kurssin päätteeksi omaa osallistumistaan ja edistymistään.

Sisältö: Kurssilla kokeillaan erilaisia soittimia ja harjoitellaan yhdessä laulamista ja soittamista sekä valmistetaan ohjelmistoa.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas asennoituu laulamiseen ja yhteissoittoon myönteisesti, keskittyy ohjeiden kuunteluun ja osallistuu toimintaan aktiivisesti. Oppilas omaa erittäin hyvät taidot ohjeiden mukaiseen musisointiin.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas asennoituu laulamiseen ja yhteissoittoon myönteisesti, keskittyy ohjeiden kuunteluun ja osallistuu toimintaan aktiivisesti. Oppilas omaa hyvät taidot ohjeiden mukaiseen musisointiin.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilaan asennoituminen laulamiseen ja yhteissoittoon sekä ohjeiden kuunteluun on vaihtelevaa. Oppilas osallistuu ohjattuun toimintaan vaihtelevasti.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilaan asennoitumisessa laulamiseen ja yhteissoittoon sekä ohjeiden kuunteluun on paljon parannettavaa. Oppilas osallistuu hyvin valikoivasti ohjattuun toimintaan.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas asennoituu kielteisesti laulamiseen ja yhteissoittoon. Oppilas ei osallistu ohjattuun toimintaan.

Yhteiskuntaoppi, yrittäjyys

T1 ohjata oppilasta kiinnostumaan ympäröivästä yhteiskunnasta ja yhteiskuntaopista tiedonalana. T7 kannustaa oppilasta harjoittelemaan demokraattisen vaikuttamisen perustaitoja sekä keskustelemaan rakentavasti eri mielipiteistä

Tavoitteet: Oppilas oppii yrittäjyydestä ja perustaa oman 2-4 hengen yrityksen. Oppilas kehittyi yhteistyötaidoissaan. Oppilas harjoittelee toiminnallisesti yrittämisen eri osa-alueita: liikeidean suunnittelua, yrityksen kehittämistä, markkinointia, hinnoittelua, rahankäyttöä ja asiakaspalvelua.

Sisältö: Kurssi on Nuori Yrittäjyys ry:n yrittäjäkasvatusohjelma, jossa tutustutaan yrittämisen eri teemoihin. Kurssilla on käytössä oppimateriaalipaketti, Pikkuyrittäjät-mobiilipeli, verkkomateriaalit sekä kurssin päätteeksi todistukset ja Pikkuyrittäjät t-paidat osallistujille. Kurssin päätteeksi oppilaat esittelevät yrityksensä yleisölle.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas osoittaa kekseliäisyyttä ja luovuutta yrityksen suunnittelussa, on yhteistyökykyinen ja kehittää erittäin aktiivisesti kurssilla perustettua yritystä. Oppilas osaa laatia ja esittää myyntipuheen yrityksensä esittelemiseksi kurssin päätteeksi.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilaalla on hyviä ideoita yrityksen suunnittelussa, hän on yhteistyökykyinen ja osallistuu kurssilla perustetun yrityksen kehittämiseen.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas on mukana yrityksen suunnittelussa ja osallistuu melko aktiivisesti kurssilla perustetun yrityksen kehittämiseen.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilaan asennoitumisessa yrityksen suunnitteluun ja kehittämiseen on paljon parannettavaa. Oppilas osallistuu hyvin valikoivasti toimintaan.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas asennoituu kielteisesti yrityksen suunnitteluun ja kehittämiseen. Oppilas ei osallistu toimintaan

Digitaidot

T7 ohjata oppilasta tiedonhankintaan, monipuolisten tiedonlähteiden käyttöön ja tiedon luotettavuuden arviointiin T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä.

Tavoitteet: Oppilas oppii käyttämään koulussa olevia oppimisympäristöjä, sovelluksia ja laitteistoja. Oppilas osaa hyödyntää opiskelussaan käytössä olevia pilvi- ja verkkopalveluja koulun käytössä olevia tietokoneita ja mobiililaitteita hyödyntäen. Oppilas ymmärtää tietoturvan merkityksen nykyaikaisessa internet-ympäristössä sekä omaksuu nettietiketin periaatteet ja osaa soveltaa niitä opiskelussaan.

Sisällöt: Oppilaiden tieto- ja viestintätekniikan perustaitoja kehitetään oppimisympäristöjen, sovelluksien ja laitteistojen osalta. Opiskelussa hyödynnetään Espoon kaupungin tarjoamia digitaalisia oppimisympäristöjä. Työskentelyn tuloksena syntyy monipuolisia tuotoksia ja digitaalisia julkaisuja.

Arviointiperusteet:

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet erittäin hyvin: Oppilas osallistuu ja työskentelee tunneilla innokkaasti ja sinnikkäästi suorittaen annetut tehtävät.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet hyvin: Oppilas osallistuu ja työskentelee tunneilla innokkaasti suorittaen melkein kaikki annetut tehtävät.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet melko hyvin: Oppilas osallistuu ja työskentelee tunneilla vaihtelevasti suorittaen vain osan annetuista tehtävistä.

Olet saavuttanut lukuvuoden tavoitteet osittain: Oppilas osallistuu ja työskentelee tunneilla jonkin verran suorittaen vain osittain annettuja tehtäviä.

Et ole saavuttanut tavoitteita riittävästi: Oppilas ei osallistu tunneilla eikä suorita annettuja tehtäviä.

Espoo-tunnit

Koulu kuvaa Espoon omien tuntien käytön vuosiluokilla 1–3.

1. ja 2 luokalla Espoo-tunti lisätään matematiikan opiskeluun. Lisätunti mahdollistaa yhteisen toiminnan, leikin ja pelillisyyden laajemman käytön, jolloin opetus kehittää enemmän oppilaiden kykyä käyttää ja soveltaa matematiikkaa monipuolisesti. Näin luodaan vankka pohja tutkivalle ja ymmärtävälle oppimiselle.

3. luokalla Espoo-tunti lisätään kuvataiteen opiskeluun. Tunneilla syvennetään omien kuvien tuottamista ja omaehtoisten kuvakulttuurien tarkastelua. Oppilaiden omaa kokemusmaailmaa käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana.

Tavoitteena on innostaa oppilaita ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti yksin ja yhdessä. Oppilasta ohjataan käyttämään monipuolisesti eri materiaaleja ja tekniikoita.

Tunneilla syvennetään esimerkiksi maalaamisen ja piirtämisen taitoja sekä digitaalisen kuvan käyttöä kuvataiteessa. Oppilaat harjoittelevat kuvataiteen eri välineiden ja materiaalien perustason hallintaa. Oppilaita kannustetaan omannäköiseen ilmaisuun ja pitkäjänteiseen työskentelyprosessiin.

12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Koulu kuvaa B2-kielten toteuttamisen periaatteet.

Kaikille yhteisten kielten lisäksi oppilaille on mahdollisuus valita neljänneltä luokalta alkaen saksan kielen A2-oppimäärä.

12.4 Paikallisesti päätettävät asiat

13. Vuosiluokat 1-2

13.1 **Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä**

13.2 **Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1–2**

13.3 **Paikallisesti päätettävät asiat**

13.4 **Oppiaineet vuosiluokilla 1–2**

13.4.1 **Äidinkieli ja kirjallisuus**

Suomen kieli ja kirjallisuus

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

13.4.2 **Toinen kotimainen kieli**

Ruotsin kieli, A-oppimäärä

13.4.3 **Vieraat kielet**

Vieras kieli - A-oppimäärä - Varhennettu kielenopetus

13.4.4 **Matematiikka**

13.4.5 **Ympäristöoppi**

13.4.6 **Uskonto**

Evakelisluterilainen uskonto

Ortodoksinen uskonto

Katolinen uskonto

Islam

Juutalainen uskonto

Muut uskonnot

13.4.7 **Elämäkatsomustieto**

13.4.8 **Musiikki**

13.4.9 **Kuvataide**

13.4.10 **Käsityö**

13.4.11 **Liikunta**

13.4.12 **Oppilaanohjaus**

Koulun omia tarkennuksia vuosiluokille 1 - 2

Tähän koulu voi kirjoittaa omia tarkennuksia

14. Vuosiluokat 3-6

14.1 Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe ja vuosiluokkien 3–6 tehtävä

14.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 3–6

14.3 Paikallisesti päätettävät asiat

14.4 Oppiaineet vuosiluokilla 3–6

14.4.1 Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

14.4.2 Toinen kotimainen kieli

Ruotsin kielen A-oppimäärä

Ruotsin kielen B1-oppimäärä

14.4.3 Vieraat kielet

Englanti, A-oppimäärä

Muu vieras kieli, espanja, A-oppimäärä

Muu vieras kieli, kiina, A-oppimäärä

Muu vieras kieli, ranska, A-oppimäärä

Muu vieras kieli, saksa, A-oppimäärä

Muu vieras kieli, venäjä, A-oppimäärä

Muu vieras kieli, A-oppimäärä

Muu vieras kieli, B1-oppimäärä

14.4.4 Matematiikka

14.4.5 Ympäristöoppi

14.4.6 Uskonto

Evangelisluterilainen uskonto

Ortodoksinen uskonto

Katolinen uskonto

Islam

Juutalainen uskonto

Muut uskonnot

14.4.7 Elämäkatsomustieto

14.4.8 Historia

14.4.9 Yhteiskuntaoppi

14.4.10 Musiikki

14.4.11 Kuvataide

14.4.12 Käsityö

14.4.13 Liikunta

14.4.14 Oppilaanohjaus

Koulun omia tarkennuksia vuosiluokille 3 - 6

Tähän koulu voi kirjoittaa omia tarkennuksia

Liitteet - Opetussuunnitelman liitteet

Koulu liittää tähän koulun oman opetussuunnitelman liitteet:

- . Oppilashuoltosuunnitelma
- : Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö
- Tasa-arvosuunnitelma

sekä muut johtokunnan hyväksymät koulun

opetussuunnitelman liitteet Tuki- ja oheismateriaalit

Koulut täydentävät tarvittaessa/halutessaan